

๔.๒.๒. การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อการลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ใช้เสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิม แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอญัตติดังกล่าวแล้วแต่ไม่เกินเก้าสิบวัน รัฐมนตรีคนนั้นยังต้องถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจต่อไป

นอกจากนี้ เมื่อรัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินครบ ๒ ปี ในกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้อยู่ในพรรคการเมืองที่สมาชิกของพรรคนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี มีจำนวนเสียงไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเสนอญัตติดังกล่าว ก็สามารถขอเปิดอภิปรายได้ ด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของพรรคการเมืองที่สมาชิกของพรรคไม่ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้

๕. การตั้งคณะกรรมการ

คณะกรรมการ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประกอบเป็นคณะกรรมการเพื่อให้พิจารณากฎหมาย พิจารณาสอบสวนกระทำกิจการ หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วเสนอรายงานต่อสภา บุคคลดังกล่าวอาจเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรืออาจเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป

ก็ได้ และมีจำนวนตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมของแต่ละสากำหนด

๖. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หมายถึงร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน ซึ่งคณะรัฐมนตรีเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นประจำทุกปี โดยเข้าสู่วาระพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งขั้นตอนการพิจารณาลำดับกับขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

จัดทำโดย กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th>

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การควบคุม ดูแล หรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรี หรือฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายที่ให้ไว้ต่อรัฐสภา รวมทั้งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินไว้ ดังนี้

๑. การรับทราบคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

เมื่อจะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีจะต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่ โดยต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใด ในระยะเวลาใด และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

๒. การตั้งกระทู้ถาม

กระทู้ถามหมายถึง คำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ตั้งถามรัฐมนตรี ในเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท

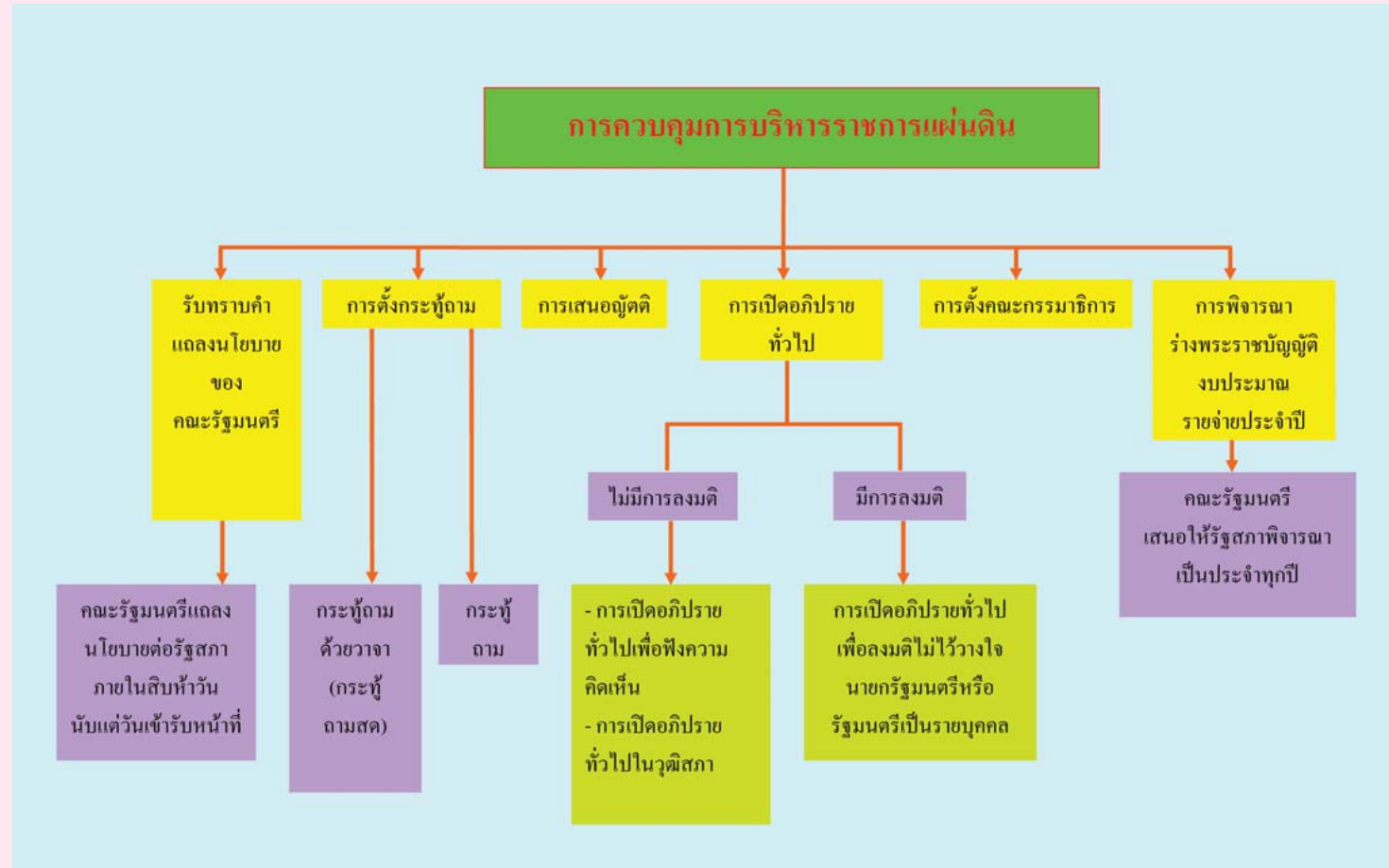
๒.๑ กระทู้ถามด้วยวาจา (กระทู้ถามสด) เป็นคำถามในเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจ กระทั่งถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน หรือเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยเสนอก่อนเริ่มประชุมในวันนั้น

๒.๒ กระทู้ถามทั่วไป เป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย โดยต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

๓. การเสนอญัตติ ญัตติคือ ข้อเสนอใดๆ ที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้สภาลงมติ หรือวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร ในการเสนอเรื่องต่างๆ ให้ที่ประชุมสภาพิจารณานั้น ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา แต่มีญัตติบางประเภทที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภากำหนด

๔. การเปิดอภิปรายทั่วไป

การเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นมาตรการควบคุมการบริหาร

ราชการแผ่นดินที่สำคัญ สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการทำงานระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

๔.๑ การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

๔.๑.๑. การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

๔.๑.๒. สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า

หนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญ

๔.๒ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

๔.๒.๑. การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป

เพื่อการลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ให้เสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร โดยญัตติดังกล่าวต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปมาด้วย